



Boomgaarden voor mens en dier

Natuur tot aan de achterdeur

Koeien die al rustend herkauwen in de schaduw van een bloeiende kersenboom. Paarden die midden in de zomer op drie benen in slaap vallen onder een appelboom. Het zijn beelden die iedereen op het netvlies heeft: zij stammen uit vroeger tijden of zijn opgedaan tijdens recente wandelingen in het buitengebied. Er zijn echter veel meer dieren die van het ecologisch paradijs in de boomgaard profiteren.

Tot in de jaren vijftig van de vorige eeuw was Limburg een toonaangevende fruitregio in Nederland. Hoogstamboomgaarden in huisweides vormden groene gordels rond de dorpen. Die waren niet alleen volgeladen met fruit, maar vooral ook bruisend van het leven: van het kleinste zweefvliegje tot de grote das. Voor eenieder was er wel wat lekkers te vinden. Pimpelmeesjes begonnen in de winter al met het oppikken van eitjes van rupsen en luizen. Ook de steenuil was een echte boomgaardvolger. Hij heeft muisjes, kevers en regenwormen nodig, maar vooral ook de holtes in oudere appelbomen als nestplek.

“In een oudere boomgaard ontwikkelt zich een ongekend rijk biotoop” aldus Frans Voncken, projectleider bij Stichting IKL. Dit heeft te maken met de verschillende soorten vruchtbomen maar vooral ook met de bodem. In een boomgaard wordt de grasmat namelijk zelden of nooit vernieuwd. Er kan zich dus een rijk bodemleven ontwikkelen, waarin bijvoorbeeld veel oorwormen voorkomen. Deze zijn op hun beurt weer een goede hulp bij het in toom houden van luizen en spintmijten. Naast een rijk bodemleven tref je hier ook een gevarieerde plantengroei van inheemse kruidensoorten; dat is voedsel voor insecten. Een meidoornheg rond de boomgaard, vroeger onontbeerlijk als vee-kering, is nu een van de meest geliefde broedplekken voor zangvogels zoals de Europese Kanarie.

Een bloeiende boomgaard is in het voorjaar een lust voor het oog. Bomen vol honing en stuifmeel maken niet alleen de imker blij maar ook honderden verschillende soorten insecten. Vervolgens is er fruit van juni tot november en valfruit dat vaak tot het april van het volgend jaar blijft liggen. Bezoekende dieren genieten daarvan.

De stichting IKL(Instandhouding Kleine Landschappen) zet zich al meer dan 25 jaar in voor het behoud van de boomgaarden in Limburg. Wil je ook een boomgaard of wil je weten hoe een boomgaard goed beheerd wordt zodat veel diersoorten hierin een plekje kunnen vinden? Neem contact op met de stichting IKL. Tel 0475-386430. Of kijk op www.ikl-limburg.nl .